8e JAARG. № 210.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar f 24.— ℔ halfj. f 12.— ℔ maand f 2.—
„ Java. „ do. „ 30.— „ do. „ 15.—
„ Buitenbez. „ do. „ 36.— „ do. „ 18.—
„ Europa „ do. „ 50.—
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 1 SEPTEMBER 1860.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIËN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

HUWELIJK.

Getrouwd:

C. C. L. NEIJTS
met
F. L. W. BROEKMAN.

SOERABAYA, 27 *Augustus* 1860. (1331)

EEN VORSTELIJK GENOT.

(*Vervolg.*)

„Gij meent dus uw woord, aan mij gegeven, te kunnen verbreken, want gij wilt mij niet volgen daar, waar niemand onze verbindtenis iets in den weg stellen zou; en al verbond ik mij om hier te blijven, wat zou het ons baten, daar men onoverkomelijke bezwaren maakt. Neen, CATHARINA! uwe liefde voor mij was niet opregt, of men is er in geslaagd om uw hart van mij afkeerig te maken."

„Noch het een noch het ander, PIETRO! God alleen weet, wat ik lijde bij den vreesselijken tweestrijd die over mij is gebragt; want nog eenmaal herhaal ik u, indien gij besluiten kondet hier te blijven, geene aardsche magt zou in staat zijn om mij van u verwijderd te houden, maar indien gij vasthoudt aan de voorwaarde om naar uw vaderland terug te keeren, dan zal ik liever hier van hartzeer verkwijnen, dan eene stap te doen...."

„die u en mij gelukkig maken en twee levens bewaren zou. Maar nog eenmaal vraag ik u, CATHARINA...." Hier brak PIETRO plotseling af, want hij hoorde het teeken, dat er gevaar was om ontdekt te worden. Hij had nog even den tijd om te zeggen: „Morgen zal BARTEL eenen brief voor u hebben, zie dat gij die van hem laat ontvangen en vergeet niet, dat mijn leven afhangt van uw antwoord;" — Nu zag hij ook twee menschen naderen, die wel schenen naar iemand te zoeken, en met rassche schreden verwijderde hij zich, niet zonder bezorgheid dat hij de jonkvrouw aan haar lot moest overlaten.

Op het huis „ten Bosch" was alles in de weer voor het aangekondigde bezoek van de prinses. Ook de schilder PIETRO en zijn leerling waren daar, want de vorstin had bepaaldelijk verlangd dezen daar te ontmoeten. Met eenigen weerzin was PIETRO daar henengegaan, want minder dan ooit was hij gestemd om over andere dingen te spreken, dan die geheel zijn hart hadden ingenomen. Reeds een en andermaal had BARTEL tot de *maestro* gezegd: „Indien de vorstin u hier vond met zoodanig treurig gelaat, zou zij wis ontsteld worden;" maar nog altijd zat de schilder voor zijn werk met het penseel in de hand, terwijl het kennelijk was, dat de arbeid, anders hem zoo waard, thans volstrekt hem niet boeide. Plotseling gingen de deuren van het aangrenzend vertrek open, en een breeden stoet kwam binnen, met de edele AMALIA VAN SOLMS aan het hoofd. De schilders stonden eerbiedig op om haar te ontvangen en beantwoordden met gepaste onderdanigheid de genadige groet der vorstelijke vrouw.

„Wij hebben sinds lang verlangd de vorderingen van uw werk te zien, *maestro!*" zeide de vorstin, „en het was geen gemis aan belangstelling als wij vertraagden om u te komen bezoeken.

„De belangstelling van uwe Hoogheid is mijne geringe kunst," zeide PIETRO, „is mij bekend, maar bijzondere omstandigheden zijn oorzaak, dat uwe Hoogheid daarin misschien niet die vorderingen bespeuren zal, die zij wenschte."

Eene kleine wolk verspreide zich over het vorstelijk voorhoofd, en niet zonder nadruk zeide zij, het werk van den schilder beziende: „Het moeten zeker zeer gewigtige omstandigheden zijn, die u verhinderd hebben aan onzen wensch te voldoen en met den arbeid eenigen spoed te maken."

De schilder zweeg, en liet de vorstin den tijd om zijnen arbeid te beschouwen, die gedurig hare oogen afwendde naar den kunstenaar, wiens somber gelaat de sporen droeg van inwendigen strijd. Eindelijk sprak hij: „Uwe Hoogheid moge mij vergeven, als ik bezwaar maak om de mij opgedragen taak geheel aftewerken, want een zonderling verlangen naar mijn vaderland dringt mij om mijn verblijf in deze streken te bekorten."

„Het verwondert ons," zeide de prinses, „dat zulk een verlangen den kunstenaar alzoo plotseling overvalt en hem belet eene schoone roeping en," voegde zij er met beteekenis bij, „eenen schuldigen pligt te volbrengen."

„Uwe Hoogheid heeft regt als zij het eenen schuldigen pligt noemt die mij te vervullen is, maar zij bedenke dat de liefde voor de kunst soms voor het gevoel des harten moet wijken, en dat er omstandigheden kunnen zijn, wier magt sterker is dan onze wenschen."

De fiere vorstin, die zich in het eerst gekrenkt had gevoeld door het woord van den schilder, was te veel mensch om niet in zijn oog te lezen dat het eene diepe smart moest zijn, die in zijn boezem huisvestte, en die hem belet had aan haar verlangen te voldoen. Belangstellend als

op de aanstaande

VENDUTIE

BIJ

MOSSEMBEKKER & CO in liq.

aan de groote rivier

ZAL WORDEN VERKOCHT.

Groote **Kroonlampen** van 5 @ 6 armen, groote **schilderijen** met **verguilde lijsten, idem medaillonschilderijen** in stellen van 4 @ 6 ps. groote **spiegels**, mahonijhouten **ameublementen,** waaronder zeer groote **tafels** met **marmeren bladen, dito. consolles** met **spiegels, knapen,** een zeer groot **buffet** niet **marmer blad,** een nieuwe **pianino** VAN DE RUIJTER, een groot **draaiorgel** met 6 rollen **speiende 48 differente airs, 2 eetenstafels** voor 24 personen.

VERDER:

Porseleinen waschstellen, prachtige **moderateurlampen, hemden** van fijne qualiteit, en hetgeen nog te voorschijn zal worden gebragt.

(1349) **A. H. DEELEMAN.**

VENDUTIE.

Op aanstaanden Donderdag 6 September.

na afloop der te houdene vendutie bij het Politie Kantoor, voor rekening van belanghebbenden,

BIJ

A. H. DEELEMAN.

VAN

DIVERSE GOEDEREN. (1337)

Op VENDUTIE.

Van Donderdag 6 September.

BIJ

A. H. DEELEMAN.

Zal voor rekening van belanghebbenden worden verkocht.

BVL & C 200 vaatjes SPIJKERS.

min of meer beschadigd aangebragt per het Nederl. schip *Wilhelmina Maria*, Kapt. POSTMA. (1338)

Op de VENDUTIE.

Van Donderdag 6 September.

BIJ

A. H. DEELEMAN.

Zal nog worden verkocht:

38 vaatjes GOEDE BOTER.

42 kistjes GEKLEEDDE POPPEN van diverse grootten.

(1334)

Op VENDUTIE.

Van Donderdag 6 September.

BIJ

A. H. DEELEMAN.

Zal nog voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

PH. 40 vaten TARWE MEEL.

Min of meer beschadigd aangebragt per het Ned. schip *Ida Maria de Raath* kapt. J. DE BOER. (1336)

De verkoop bij inschrijving van EEN ERF aan de groote Rivier, geannonceerd in de beide Soerabayasche bladen, is tot een nader te bepalen dag uitgesteld.

(1329)

VENDUTIE

Op Woensdag den 12den September a. s.

BIJ

H. A. C. LAMMERTS VAN BUEREN,

in het Hospitaal te Simpang

van eene wel onderhoudene INBOEDEL bestaande uit:

Nieuwe meubels alle gepolitoerd, als eenige uit elkander nemende **kasten, ronde tafels, vierkante tafels, stoelen, knapen, een solide schrijftafel,** voorzien met loquetten- en sluitende laden, en met groen laken bekleed, **rottingbanken** met bultzak, **buffet, schutsel, hanglamp,** eenige **koperen kantoorlampen, groote martavaan** voor olie, **ijzeren ledikanten** met bultzak, **drankzetje, olie** en **azijn stelletjes, een geheel nieuwe speeldoos** met vier airs, **een dito** met zes airs, **een palisander houten fluit** met acht berlijnsch zilveren kleppen, **een viool, twee** kistjes **met tafel** en **dessert messen** met pleeten heften, **Bijouterien in diamant** en **lava, boekwerken, een hardzingende kanarievogel, een tentwagen, twee span gedresseerde hardloopende wagenpaarden** waarvan een span ruim viervoet, **tuig voor wagenpaarden** en **tuig voor rijpaard, imitatieleder, eenige fleschen kanariezaad, dranken, Hollandsche keukenstroop, vioolsnaren, glas** en **aardewerk,** en hetgeen verder ter verkoop zal aangeboden worden.

(1321)

VENDUTIE

tegen 4% vendusalaris.

OP Dingsdag den 25sten September a. s.

voor rekening en in de pakhuizen

VAN

ADAM & CO.

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

VAN

EEN ENGELSCH FACTUUR

bestaande uit:

Karpetten en **Alcatieven** } van geheel nieuwe dessins.

Toilet spiegels met en zonder marmeren Bladen.

Parfumerien.

Bruine windsorzeep.

Violet poeder. (*Bedak.*)

Zadels met hoofdstellen compleet.

Wagentuigen met pleet gemonteerd voor **2** en **4** paarden.

Imitatie leder.

Kapleder.

IJzeren ledikanten voor één en **2** personen.

Gedrukte **Jaconets.**

Fijn gewerkte **dames zakdoeken** en **kragen.**

IJzeren veldbedden.

IJzeren geldkisten.

200 kistjes **zeep,** geschikt voor huiselijk gebruik.

Merinossche **Heeren** en **Dames borstrokken.**

do. **onderbroeken.**

Witte en gestreepte **katoenen borstrokken.**

Voetbankjes.

Cordijngoed.

Glimmend katoen.

Dubbelloop **Jagtgeweren** in mahonijhouten kistjes, **compleet.**

Engelsche kaas en wortelen in blik.

do. **mosterd.**

25 kistjes **gemberwijn.**

Franjes.

Onderrokken.

Japonnen.

Spelden.

Katist.

Passerdoozen.

VERDER:

25 kisten **champagne.**

Spiegels van verschillende grootte met verguilde en verzilverde lijsten.

Fransche **modewaren.**

Bloemen en **coiffures.**

GOUDWERKEN,

bestaande uit:

Braceletten, broches, oorbellen, hemdsknoopen, medaillons, enz.

Amerikaansche **mécanique klokken.**

Rhénoscéros hoorns.

Engelsche **medicijnen** in mahonijhouten kistjes, met **boekjes** tot aanwijzing van het gebruik.

EN

Een pas aangebragte **pianino,** van *P. de Ruijter et fils,* à Breda.

Alles daags te voren te bezigtigen.

Bijgebragte goederen worden niet aangenomen. (1342)

HOUT VENDUTIE

Op een nader te bepalen dag in het begin van September, zullen door ondergeteekende op hunne stapelplaats bij de *Kampong Bandaran* in publieke **VENDUTIE** worden verkocht.

1200 STUKS BALKEN

geschikt voor huis en scheepsbouw.

B. J. VAN ECK & CO.

(1241)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

STOOMBOOT OENARANG

KAPITEIN S. VAN HULSTIJN.

Vertrekdagen gedurende de maand September

den 7 *September* naar **Samarang** via **Batavia.**

den 23 „ „ „ „

Nadere informatien te bekomen bij

de agenten

(1314) **ADAM & CO.**

---

zij was in den man, wiens kunst zij bewonderde en aanmoedigde, wenschte zij nader bekend te worden met de omstandigheden, die hem achterlijk hadden doen blijven, en waarvan zij nog slechts van ter zijde had gehoord. Maar daar zij wist, dat het hier dingen gold, die niet aan het oor van anderen konden worden toevertrouwd, gaf zij een wenk aan haar gevolg, dat zij een onderhoud met den schilder wenschte te hebben, en met uitzondering van BARTEL verwijderden zich allen uit de zaal. Een vragend oog naar dezen gerigt, dat door PIETRO werd opgemerkt, deed dezen zeggen: „Indien het de wensch van uwe Hoogheid is, zal ook mijn leerling zich verwijderen, maar het zij mij vergund op te merken, dat hij niet alleen mijn leerling, maar ook mijn vertrouwde vriend is, die in de kennis van al mijne omstandigheden is gewijd."

De laatste woorden met eenigen klem uitgesproken, deden de vorstin begrijpen, dat het PIETRO aangenaam zou kunnen zijn, als zij over zijne belangen sprak, BARTEL niet te verwijderen. Daarom drong zij er niet verder op aan, liet zich eenen zetel geven bij eene der vensters die op den sierlijk aangelegden tuin uitzagen, en wenkte den schilder nader te komen, toen de hee en en dames van haar gevolg waren teruggetreden.

„Gij zult, vertrouw ik," zoo begon de prinses het gesprek, „mij de opheldering niet schuldig blijven, waarom tegen mijn uitgedrukten wensch de u opgedragen taak niet verder gevorderd is?"

„Uwe Hoogheid heeft regt zulks van mij te verwachten, en toch ik wenschte wel, dat zij mij verschoonde van deze opheldering."

„Zij dient wel van gewigtigen inhoud te zijn, dat gij haar zoo noode geeft."

„Voor mij zeker is zij van groot gewigt, maar ik vertrouw, dat de bijzondere aangelegenheden van eenen vreemden als ik ben, uwe Hoogheid slechts gering belang kunnen inboezemen."

„Maar indien deze in verband stonden met de belangen van dezen of genen onzer welbeminde burgers, dan kon het zijn, dat onze belangstelling daarin in hooge mate was opgewekt."

De schilder begreep uit dit gezegde, dat de prinses niet geheel vreemd meer was aan de zaak, en hij herinnerde zich, dat BARTEL gesproken had van een bezoek van den heer LANSBERG aan het hof, zoodat hij nu ook meende, in zijn eigenbelang vrijmoedig te moeten spreken.

„Indien uwe Hoogheid volstrekt verlangt dat ik haar openbaren zal wat mij verhinderd heeft om met het mij opgedragen werk dien spoed te maken die zij verlangde, dan moet ik haar spreken van mijne sombere gemoedsstemming, die, door bittere teleurstelling opgewekt en versterkt, mij ongeschikt maakte tot den geregelden arbeid."

De prinses zweeg, en zag PIETRO vragend aan, alsof zij zeggen wilde, dat hij zou voortgaan en duidelijker spreken.

„Ik word," ging PIETRO daarna voort, „in mijne schoonste uitzigten en heiligste wenschen tegengewerkt, en als het hart lijdt, is ook de hand niet vaardig tot den arbeid."

„Maar wat staat dan de vervulling uwer wenschen in den weg?" vroeg de prinses, die nog altijd ontweek om hetgeen haar reeds bekend was, te erkennen.

„Een godsdienstverschil wordt als de oorzaak daarvan opgegeven, uwe Hoogheid! en ik vrees, dat wel andere redenen maar niet het minst onverdraagzaamheid in het spel zijn."

„Het zou mij leed zijn, indien zoodanige beschuldiging te laste mijner welgezinde landgenooten moest ingebragt worden, daarom verlangen wij dat gij haar nader bewijst."

„Uwe Hoogheid verpligt mij om zonder terughouding te spreken, en zij moge oordeelen, in hoe verre mijn oordeel gegrond kan worden geacht. Niet lang na mijne komst in deze hofplaats, had ik de eer bekend te worden bij den advocaat LANSBERG, beschermer der schoone kunsten. Bij mijne bezoeken aan zijne woning leerde ik ook zijne dochter kennen, en schoon wij elkander slechts enkele malen konden ontmoeten, was alras tusschen ons eene vertrouwelijkheid ontstaan, die ons gedurig meer aan elkander verbond. Nog vóór ik de jonkvrouw kon openbaren, wat trouwens voor haar geen geheim meer kon zijn, werd de toegang tot haar mij ontzegd. Wij zagen elkander slechts nu en dan heimelijk, want haar vader wilde van onze verbintenis niet hooren.

(*Wordt vervolgd.*)

DE
NIEUWE REGELING
DER
SUIKERCULTUUR.

Antwoord aan..... ....te.....

Gister namiddag bragt de post van de Oost aan den *Oostpost* uwen brief van 28 dezer, met de uitnoodiging om niet slechts te critiseren hetgeen ons in de nieuwe regeling der suikercultuur onhoudbaar voorkomt, maar ook iets beters aan te geven in de plaats van het... .... (*) gelaakte, enz. enz.

Voor zooveel den aard der zaak zulks toelaat, willen wij uwen brief beantwoorden in overëenstemming met wat wij begrijpen uwe bedoeling te zijn, hetgeen echter volstrekt niet insluit dat dit ons antwoord een resumé zou zijn van onze opinie omtrent het aangegeven stelsel en de wijzigingen die *ons* daarin wenschelijk voorkomen.

Het is u bekend dat wij voorstanders zijn van het stelsel van VRIJEN ARBEID, zonder dat wij ons de illusie voorspiegelen als zoude de invoering van den vrijen arbeid niet op sommige plaatsen vermindering van productie ten gevolge hebben. De nu korteling uitgekomene nieuwe regeling echter heeft tot hoofdbasis aangenomen *geen* VRIJE ARBEID, en *vóór* alles vermeerdering van productie, eene basis waartegen geene redeneringen zullen baten, omdat bij die nieuwe regeling werd uitgegaan van de onderstelling dat het eene aan het andere onafscheidelijk is verbonden.

Het uitëenzetten dus van een stelsel dat geheel in strijd is met het aangenomen grondbeginsel, zelfs al werd het voorgedragen met eene ongekende redeneerkracht (eene redeneerkracht à la Brugman + Brugman) zou waarschijnlijk geen het minste effect hebben, want, is het moeijelijk iemand de oogen te openen voor de niet-houdbaarheid zijner eenmaal gevestigde overtuiging, nog veel moeijelijker is het om hem zijne handelingen te doen rigten naar eene geheel tegenovergestelde overtuiging; dat zou op een *jeu de girouette* gaan gelijken, en wat zouden de menschen *dán* wel zeggen.

Gij ziet dus dat uwe bedoeling om, zoo als gij dat noemt, *door de wrijving van denkbeelden gewenschte wijzigingen in die nieuwe regeling te bewerken,* niet zou bereikt worden door de émissie van denkbeelden die het aangenomen stelsel zouden attaqueren in deszelfs basis, ja, zoo als wij vroeger reeds opmerkten, wij gelooven dat nu de zaak eenmaal, met bekrachtiging des konings, is overgegeven aan de proefneming, geene redenering, hoe ook genaamd, iets meer zal vermogen vóór dat het resultaat der proefneming zal bekend zijn.

Maar gaan wij voort.

Aan uw verzoek om door berekeningen aan te toonen hoe onmogelijk de suikerfabricatie wordt volgens de *nieuwe* regeling, kunnen wij niet voldoen, omdat wij geene berekening kunnen maken die van eenige waarde zou zijn, zonder eene bepaalde onderneming op het oog te hebben, en *zulk* eene berekening zou volstrekt niet kunnen dienen als algemeene maatstaf. De 96 fabrieken die hier op Java zijn leveren jaarlijks de donnés voor 96 verschillende rekeningen, waarvan het verschil bij sommigen betrekkelijk gering moge zijn, maar bij anderen zeer groot is; en, al mogen wij toestemmen dat onderscheid in wijze van inrigting der fabrieken en van administratie tot zulke verschillen kunnen bijdragen, voor verre de meeste gevallen moet de oorzaak worden gezocht in locale omstandigheden die geheel buiten de magt van den ondernemer liggen.

Wilt gij ons de donnés *uwer* onderneming geven, dan zullen wij eene berekening maken: maar ik vrees dat wij dan, tegen uwe bedoeling, tot het resultaat zouden komen dat het nog zoo kwaad niet is om suikerfabrikant te zijn, terwijl die berekening nog niets zou bewijzen voor anderen, en allerminst voor de nog niet bestaande ondernemingen.

Dit alles echter neemt niet weg dat wij u ons gevoelen over de prijsbepaling van *f* 8.— per picol gaarne eenigzins breeder geven dan wij deden in ons artikel van No. 195 van den *Oostpost.* Het gouvernement kan in dezen volstrekt niet worden beschouwd als kooper omdat het geene marktprijs aanbiedt en geene mededinging toelaat. Het gouvernement stelt zich zelve ook volstrekt niet in die categorie, want waar de MEMORIE VAN TOELICHTING de 22ste § der ALGEMEENE GRONDSLAGEN behandelt, daar zegt dezelve dat *de maatstaf van den aldus bepaalden prijs der suiker is gegrond op de stelling dat de fabrieksprijs van suiker No.* 16 *den fabriekant gemiddeld op f* 8 *per picol komt te staan,* met welk zeggen het gouvernement beweert dat de bedoeling is om den fabriekant schadeloos te stellen voor wat de suiker hem kost en dit is nimmer de bedoeling van den kooper.

Is nu dit zeggen geen ijdel beweren, laat dan het Gouvernement zich in dezen gelijk blijven, en ook de transportloonen vergoeden. Dan nóg zal de rekening niet gelijk staan, want het verschil van de ligging der fabriek doet zich niet slechts gevoelen in de transportloonen maar ook in de risico: zoo menige praauwlading suiker ging bij het vervoer te loor tot groot nadeel van den fabriekant, dat dit wel mag worden in aanmerking genomen. Wij beweren dus geenezins dat de generale prijsbepaling van *f* 8.— dan voor allen gelijk zou zijn, maar een voornaam punt, dat algemeen attentie heeft getrokken, zal dan zijn weggenomen. De prijs van *f* 7¾ voor no. 16 *en* de transportkosten, zal billijker zijn dan *f* 8.— *zonder* transportkosten.

> *Het riet moet zijn gesneden en weggeruimd uiterlijk op den laatsten September op die velden, waar de stoelen voor tweede gewas worden aangehouden, en uiterlijk op den 15den October op die velden, welke weder ter beschikking van de bevolking moeten worden gesteld, of in gelijke verhouding zooveel*

(*) Het epithète dat gij hier tusschenvoegt nemen wij niet aan.

vroeger als met de snijding van het riet vóór den vijftienden Julij is aangevangen, met dien verstande dat de maaltijd niet langer mag duren dan vier maanden, gerekend van den dag dat het malen aangevangen wordt.

Indien de contractant ter andere zijde aan deze verpligtingen niet voldoet, verbeurt hij eene boete van twee gulden voor elken dag en voor elken bouw, waarop het riet later mogt worden gesneden en niet van het veld mogt zijn weggeruimd.

Voor zooveel deze bepaling kan strekken om te zorgen dat de bevolking hare velden in tijds terug krijgt om dezelve te vervormen tot Sawas, met derzelver tangols etc, is daarop niet het minste af te dingen, maar het is ons duister waarom nog bovendien daarbij is gevoegd dat de maaltijd binnen vier maanden moet zijn afgeloopen. In die additionele bepaling ligt eene geheel nuttelooze restrictie voor den fabriekant, die nimmer tot iets goeds kan leiden maar wel een hoogst drukkend bezwaar kan worden voor *hem, alleen van de drie geinteresseerde partijen.* Vier maanden, wanneer alles volgens den gewonen loop gaat, zijn zeker voldoende om 400 bouw riet te vermalen, en men mag van elk gewoon administrateur verwachten dat hij de belangen der onderneming genoeg begrijpt, en tevens genoeg zal behartiger, om de maaltijd niet langer te rekken dan hoog noodig is;-. maar zeer hard wordt die bepaling wanneer, door voortdurend ongunstig weder, het vervoer van het riet wordt belemmerd, en de fabriekant de gemiddeld $3\frac{1}{2}$ bouw daags niet aan den molen kan krijgen, terwijl gebrek aan drooge brandstof de werkzaamheden in de fabriek vertraagt. De gevolgen van zulk ongunstig weder zijn reeds buitendien nadeelig genoeg, — langer en dus veel duurder werken, veel slecht riet (rood in 't hart) en dus kleine productie, waarvan,... als wij ons wel herinneren was het in 1847,... zoo vele fabriekanten de bewijzen ondervonden, — om de, dan reeds zware, verliezen nog te vergrooten door de zeer bezwarende boete van ƒ 2.— per bouw, voor elken dag waarop het riet later mogt worden gesneden en weggeruimd.

Ten wiens bate zal die boete komen? Ten bate van het Gouvernement? Wanneer toch het Gouvernement deszelfs aandeel in de productie erlangt, hetzij in suiker, hetzij in geld tegen de hoogste marktprijs + de boete op wanlevering, welk mogelijk nadeel kan dan het Gouvernement hebben bij eenen langeren maaltijd? Ziet de steller van die voorwaarde in eenen langeren maaltijd dan vier maanden, nadeel voor de bevolking, dan zou het ten minsten billijk zijn dat die boete werd uitgekeerd aan de bevolking als vergoeding voor het nadeel dat zij lijdt. Wij zien echter niet in welk opzigt eenen langeren maaltijd voor de bevolking nadeelig zou *kunnen* zijn, wanneer slechts wordt voldaan aan de bepaling dat de velden respectivelijk op ult September of medio October aan hare behandeling worden teruggegeven.

Wij vinden dus die additonele bepaling eene noodelooze restrictie voor den fabriekant, die, hem, in de minst gelukkige periodes van zijne onderneming, niettegenstaande de zorgvuldigste administratie, zeer drukkend wordt, en op grond hiervan zouden wij het billijk en wenschelijk vinden dat de *contractant ter andere zijde* van die restrictie werd bevrijd.

Wat aangaat het stelsel van uitbesteding zoo als het in die algemeene grondslagen werd vastgesteld, gij weet hoe wij daarover denken. De bedoeling moge zijn zoo als in de MEMORIE VAN TOELICHTING (ad § 21, al. 4) werd opgegeven, maar de strekking is, dat gegadigden worden geänimeerd door het wijzen op de illusie van immer voortgaande vermeerdering van productie, en als zij in die illusie het uiterste hebben geboden waartoe zij durven gaan, dan heeft de gelukkige (?) acquéreur zich daardoor verbonden tot eene minimum-levering, die meer rationeel als een maximum had kunnen gesteld worden.

Of zulk eene uitbesteding in den geest der wet valt komt ons zeer dubieus voor, want wanneer de wet elke borgtogt voor eene onbepaalde som of tegenover onbepaalde personen *immoreel* houdt,..... wanneer de wet, als spel en weddingschap, *immoreel* verklaart de in Europa zoo veelvuldig plaats hebbende transäctien, waarbij effecten of oliën worden verkocht die niet bestaan,..... onder welke rubriek dan zal men rangschikken eene transactie waarbij men zich voor den tijd van twintig jaren verbindt tot de jaarlijksche levering van hoogopgedreven hoeveelheden suiker, OF MEER *(nooit minder)*,... die zullen moeten worden bereid uit riet dat nog niet is geplant,... en zal worden geteeld op gronden die nog nimmer van derzelver meerdere of mindere geschiktheid voor die teelt het minste blijk hebben gegeven? Onder welke rubriek moet zulk eene transactie worden gesteld, vooral wanneer men daarbij in aanmerking neemt dat de illusie van immer vermeerderende productie als spoorslag wordt geappliceerd,..... dat van de mogelijke winsten, *minstens* $66\frac{2}{3}\%$ zullen moeten worden afgestaan,..... dat bij de minste te kort koming het te lijden verlies enorm zal worden verzwaard door boeten op wanlevering, of op overschrijding van den bepaalden maaltijd,.... dat al de risico aan eene zijde zal zijn,... terwijl de tegenpartij roept, *wat u ook moge overkomen, vóór* alles aan mij *minstens* een dubbel aandeel in de winsten, en nooit eenig het minste aandeel in de verliezen.

Wij nemen gaarne aan dat deze beschouwing bij den zamensteller van de ALGEMEENE GRONDSLAGEN niet is opgekomen, doch dat neemt niets weg van derzelver juistheid.

En of het met dat stelsel van uitbesteding beoogde doel zal worden bereikt, is zeker niet minder twijfelachtig.

Volgens de 3e alinea van de toelichting op § 27, werd dit stelsel in theorie geacht *het geschiktste middel om voor het gouvernement de hoogst mogelijke voordeelen te bedingen.*

Is het voordeel voor het Gouvernement dat bij de uitbesteding gegadigden zich laten vervoeren tot wat zij niet zullen kunnen houden, en zich verbinden tot de afgifte van *nominaal* $\frac{2}{3}$ van hun product, terwijl zij *in de daad* veel grooter hoeveelheid zullen moeten afgeven, aangevuld uit het laatste derde gedeelte, dat hun werd overgelaten omdat zij zich zonder dat onmogelijk op den duur kunnen staande houden?

Wij gelooven dat het belang van *beide* contractanten vordert dat het *beiden* welga, want de ondergang van den fabriekant, is ook de ondergang, of minstens het discrediet der onderneming.

Is het indedaad de bedoeling van het Gouvernement om een derde van het werkelijk te verkrijgen product aan den fabriekant te laten, en hem tevens een *extra stimulans* te geven om al dadelijk eene zeer doelmatige fabriek te bouwen, terwijl het vasthoudt aan de *zeer juiste* stelling dat het goed is dat de fabriekant bij den aanvang van elken maaltijd wete hoeveel en wat hij aan het Gouvernement hebbe te leveren, dan is er een in alle opzigten beter middel om dat doel te bereiken.

Dat het Gouvernement de contracten openlijk bij opbod verkoope, met de bepaling dat de fabriekant het eerste jaar vrije beschikking zal hebben over het geheele product, het tweede jaar zal leveren 2/3 van de hoeveelheid die hij in het eerste jaar zal hebben verkregen, en zoo voort, telken jare het product des vorigen jaars tot maatstaf nemende voor de bepaling van het aan het Gouvernement te leveren *quantum.*

Bij zulk eene opveiling zal het Gouvernement niets verliezen, want de voordeelen die daarbij der mededinging worden aangeboden zullen ruimschoots worden betaald. Op enkele uitzonderingen na zullen de gegadigden bij den handel moeten te berde komen om de noodige fondsen te erlangen, en den handelaar is het geenszins onverschillig of hij de consignatie over een jaars product heeft. Wanneer hij, bij eene uitbesteding zoo als in de ALGEMEENE GRONDSLAGEN wordt vastgesteld, zijne pecuniële hulp niet dan noode en onder veelzijdig voorbehoud zal toezeggen,... bij eene veiling waarbij hem een geheel jaars product, en de volgende jaren een zuiver derde gedeelte van het product wordt verzekerd, zal hij niet minder voor de transactie zijn ingenomen als de aspirant-contractant, en aanleiding hebben om, in cas van toewijzing, met onbekrompen hand de middelen te fourneren om een etablissement daar te stellen, waarmede men de schoonste resultaten kan bewerken, ten einde het eerste jaar het geheele product en voor de volgende 19 jaren de derde gedeelten van het jaarsproduct die in zijne handen zullen komen, zoo groot mogelijk te doen zijn.

Een hoofdpunt is dat de minimum-bepaling achterwege blijve. Het stellen van een minimum, hoe modest ook, is het middel (*het middel;* wij spreken van geene bedoeling) om, terwijl men bij goede oogsten altijd de volle $\frac{2}{3}$ gedeelten van het product trekt, bij slechte jaren nog bovendien het, dan reeds zeer schrale, aandeel van den fabriekant gedeeltelijk of geheel te absorberen.

De minimum-bepaling bij opdrijving, zoo als die in de ALGEMEENE GRONDSLAGEN wordt gesteld, zullen wij voor heden niet verder bespreken, en alleen nog opmerken dat, als men terugziet op de vroegste resultaten der suikercultuur op Java, en die vergelijkt bij de resultaten van heden, het een ijdel beweren is dat de suikerfabrikant, om steeds te trachten tot betere resultaten te komen, een ander stimulans noodig heeft dan de kennis van zijn eigen belang.

En nu, zijt gij tevreden? Wij hoopen zoo, want u ten gevalle hebben wij deze, in ons oog *thans* nuttelooze, regelen geschreven, terwijl wij ons liever van alle redenering ten dezen zouden hebben onthouden tot na de bekendwording van de resultaten der proefneming van het bij de ALGEMEENE GRONDSLAGEN bepaalde.

Wij verzoeken u dan ook om u tot zóó lang tevreden te houden met dit bewijs van onzen goeden wil.

SOERABAYA
den 31 *Augustus* 1860.

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 1sten September 1860.

Aangekomen Passagiers.

Met de schoener *Soeroehan*, den heer Eilers.

Vertrokken Passagiers.

Met het schip *Nova Zembla*, den heer H. Detmers.

ITALIE.

De heer T. Parker commissionair te Liverpool, heeft den volgenden brief ontvangen van Garibaldi.

Palermo, 24 Junij 1860.

Mijnheer!

Uw brief van den 9 Mei jl. waarbij eene opgave was gevoegd der disponible stoompakketvaartuigen, is mij geworden. Ik dank u zeer voor uw aanbod en zal mij dan ook bepalen bij de door u aangeraden stoomers onder No. 4 en 16. Zend die zoo spoedig mogelijk naar Palermo. De kust is geheel zuiver, en varen de stoomers onder de Engelsche vlag dan zullen zij even goed hunne bestemming bereiken als zoovele andere vaartuigen die op de reede zijn gekomen toen de Napolitanen de stad nog niet hadden verlaten. Wat den prijs betreft, daar daar heb ik niets op afte dingen; na aankomst te Palermo van beide stoomers zal de door u opgegeven som onmiddellijk worden voldaan. De groote stoomers. (No. 30, 31 enz.) welke door u worden aanbevolen tot den overvoer van kanonstukken, zijn ongelukkiglijk van ijzer gebouwd hetwelk bepaald nadeelig is voor het doel waartoe zij moeten dienen. Gaarne zouden wij eene soort van vaartuigen willen hebben zooals de gunbooten ten uwent. Wanneer gij ons iets van dien aard kondet leveren, doch vooral goed gewapend, dan zou ik geen oogenblik aarzelen om er een goeden prijs voor te geven. Ten slotte moet ik u dank zeggen voor uwe goede wenschen, en geef ik u de verzekering dat ik zeer gevoelig ben voor de sympathie welke onze zaak ten uwent heeft gevonden. Laat Engeland zich herinneren dat het geen opregter bondgenooten zal vinden dan onder een vrij volk, waarop de volken van het vaste land nog niet allen kunnen roemen. Een vrij en vereenigd Italie zal die leemte aanvullen en zal een van de grootste hinderpalen worden voor de bereiking der oogmerken van het fransche gouvernement. Zend ons spoedig wapenen, schepen, kanonnen en materialen, en ik sta u borg voor de spoedige verwezenlijking van dit groote doel.

Geloof mij inmiddels, enz.

G. GARIBALDI.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Naam van het Schip.	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Sept.	1	Ned. Ind.	Sordoel Barie.	S. S. b. Seg. Aljoffrie.	115	Banjerm.	16 Aug.	geen	Soerabaija.	
"	—	Nederl.	Soeroehan.	P. Cramer.	$18\frac{1}{2}$	Makasser.	27 "	"	"	

Vertrekken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
September.	1	Nederlandsche	Nava Zembla.	A. J. B. Hordijk.	Nederland.
"	—	Ned. Ind.	Dennok Bintang Toedjoe.	Ong Keswi.	Riouw.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Loevesteijn.	Vonck.	Nederland	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Emilie.	Bruijnsels.	Nederland	" " "
"	Amsterdam.	Wendemeijer.	"	" " "
Nederlandsche	Delftshaven	Schaap.	In reparatie.	R. Kopersmit & Co.
"	Schoonderloo.	Kruit.	Amsterdam.	" " "
"	Helmers.	A. Ressen.	Onbepaald.	R. Ten Brinck & Co.
"	Watergeus.	H. R. Giesen.	Nederland.	" " " "
"	Cesar.	de Jong.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
"	Straat Balij.	J. S Schol.	"	" " "
"	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
"	Allegonda Jacoba.	B. C. Deurholt.	Nederland.	" " "
"	Java.	Worthington.	Batavia.	" " "
"	Jacoba & Christina.	Jaski.	Onbepaald.	" " "
"	Helvoetsluis.	Vos.	"	" " "
"	Fearnot.	Fabritius.	Onbepaald.	R. J. van Eck & CO.
"	Jacob.	Förger.	Nederland.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
"	Whamros.	Butnor.	Nederland.	" " " " "
"	Twee Gezusters.	Kouzekamp.	"	" " " " "
Zweedsche.	Ida.	Soderberg.	"	" " " " "
Hamburg.	Heros.	Hartmeijer.	Cowes f. o.	" " " " "
Engelsche	John Bibbij.	J. Smith.	In bevrachting.	Adam & Co.
"	Daniel Jeffries.	Jeffries.	Engeland.	" " "
"	Annie Archibald.	John Turneij.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche	Wilhelmina Maria.	Postma.	Nederland.	Mc Lennan & Co.
"	Tjielingsie.	Ouwehand.	"	Arnold & Zonen.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 30sten Augustus 1860.

UITVOER.

Naar Nederland per het Ned. schip *Nova Zembla*, gezagv. A. J. B. HORDIJK.

100 picols tin, 30 picols rotting, 9799.92 picols suiker, 1956 picols nagelen, N. H. M.

Naar Riouw en Singapore per het Ned. Ind. schip *Dennok Bintang* 7, gezagv. ONG RESWIE.

200 kisten doorgek. koperduiten, $61\frac{1}{2}$ picols aardekatjang, 6.37 koperwerk, 63.65 picols wiedjen pitten, 2591 picols rijst, 800 picols olie-koek, TAN BINDJANG; 65 picols koperduiten, SAID MOH. BIN SAGIL; 8000 zilvermunt, SAID ABDULA BIN ACHMAT SEGAF.

Marktprijzen.

SUIKER ƒ 16 @ ƒ $16\frac{1}{4}$.—
KOFFIJ geen voorraad.
RIJST (CARGA) ƒ 130 @ ƒ 145.—
Id. (WITTE) ƒ 160 @ ƒ 175.—
ARAK ℔ legger. ƒ 40.—
ROTTING ƒ 7 @ ƒ 8.—
WISSELKOERS PARI @ 100 ½ %

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 2den September 1860.
's Morgens te half negen ure.
Doopsbediening.
Ds. VAN STEEDEN.

Maandag avond 3 September te half zeven ure.
Zendings - Bidstond.
Nederduitsch en Maleisch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 2den September 1860.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te $8\frac{1}{2}$ ure.
Het Lof 's avonds te $6\frac{1}{2}$ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoo lang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.